

לעילוי נשמת

מרת אלישבע ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

הפסיד ולא הודיע ואחר כך הרוויח

המקבל עיסקא, [כגון שווה 100, ואם כן יש בה לכל אחד 50], **ומתחילה הפסיד**, [כגון הפסיד 30 ושווה 70 ויש לכל אחד 35], **ולא הודיע זאת לנותן, ולאחר מכן שב והרוויח, ומילא את החיסרון של ההפסד**, אינו יכול לומר את ההפסד שהיה נחלוק בשווה, [ובשעת ההפסד נחסר כל אחד 15, ואם כן היה לכל אחד 35], וברוח אטול שני שלישי, [ואם כן אטול 20, ויהיה לי 55, ואתה תטול 10, ויהיה לך 45], כי מאחר שלא הודיע מתחילה על ההפסד, ודאי בוש בדבר, והיה בכוונתו למלא את החיסרון לשניהם, ואם כן **זכה בו הנותן בשווה עם המקבל**.

דיני חזרה בעיסקא

המקבל עיסקא מחבירו לזמן מסוים, רשאי לחזור בו באמצע הזמן, ולחלוק את הרווחים שיש עד אז, ולא ימשיך לטרוח עבור הנותן, כי המקבל אינו אלא כפועל של הנותן, ופועל רשאי לחזור בו אפילו בחצי היום.

והנותן עסקא לחבירו לזמן מסוים, יכול להיות שאינו יכול לחזור בו באמצע הזמן, שהרי מחצית מהעיסקא היא הלוואה, ומלווה אינו יכול לדרוש את מעות הלוואה קודם זמן הפירעון, וגם מחצית הפיקדון נתן למקבל זכות לעסוק בו, ואינו יכול לחזור בו.

ושנים שקיבלו בשותפות עיסקא מאדם אחר לזמן מסוים, משועבדים זה לזה עד אותו זמן, ואין אחד מהם יכול לומר לחבירו לפני סוף הזמן, אחלוק עמך במה שעשינו עד עתה, ותמשיך לעסוק לבדך. את הרווח לבדו אינו יכול לחלוק, כי הרווח משועבד לקרן למלא הפסדים שיבואו, וכן כל חלק מהקרן משועבד לחבירו למלא הפסדים שיבואו, ואפילו אם הבא לחלוק מתחייב להשתתף עם חבירו בהפסדים שיבואו, חבירו מעכב עליו, כי מזלם של שנים עדיף ממזלו של אחד, ואם כן בחלוקת השותפות יש לו נזק.

פעולות החוכר לשנה הבאה

החוכר שדה מחבירו, [שמתחייב לתת סך מסוים של תבואה, בין יעשה הרבה בין לא יעשה], אף על פי שבעל השדה אינו מפסיד, אם לא יעבוד כראוי, מכל מקום אינו רשאי לעשות מה שיזיק לשדה לשנה הבאה, ולכן מחויב לנכש את התבואה מעשבים רעים שבה, שאם לא יעשה כן, יעלו מהם עשבים רעים לשנה הבאה.

נוסח שטר אריסות

נוסח ארמי: אנא אוקים ואניר ואזרע ואחצוד ואעמר ואדוש ואידרי ואוקים כריא קדמך ותיתי את ותיטול פלגא ואנא בעמלי ובנפקות ידי פלגא.

ופירושו: אני אעמוד ואחרוש ואזרע ואקצוד ואעמר ואדוש ואזרה ואעמיד כרי לפניך ותבוא ותיטול מחצה ואני בעמלי ובהוצאות ידי מחצה.

אריס שזרע ולא צמח אלא מעט

האריס שזרע כראוי, ולא עשתה השדה תבואה אלא מעט, אינו חייב להתעסק בתבואה, [לקצור, ולעמר, ולדוש, ולזרות, ולעשות כרי]. ונחלקו חכמים מהו השיעור, שאם עשתה השדה כן, האריס חייב להמשיך ולהתעסק עם מה שצמח, אף על פי שהוא מעט.

לדעת תנא קמא – אם עשתה השדה תבואה שיש בה כדי להעמיד כרי, האריס חייב להמשיך להתעסק בה, שהרי כך הוא מתחייב בשטר האריסות, שיעמיד כרי מהתבואה, וכל שיכול לקיים התחייבותו, אינו רשאי למשוך את ידיו, וכרי זה הוא ערימה של תבואה, שאם יכניסו בה את הרחת, היא תעמוד על ידי הערימה ולא תיפול, [לפירוש רש"י לא די שהרחת עומדת על ידי הכרי, אלא צריך שגם תהא נבלעת בו, אבל אם נראים חודיה, אין זה כרי שהאריס חייב להתעסק בו, ולפירוש ר"ח

יתכן שאף זה נחשב לכרי שהאריס חייב להתעסק בו, ושיעור כרי זה, **ללוי הוא 3 סאים, ולדבי רבי ינאי הוא סאתים**, והכוונה שיהיו סאתים אחר שינכו ממנו את ההוצאות.

ולדעת רבי יהודה – אם עשתה השדה זרע כשיעור שיש בו כדי לזרעה שוב בשנה הבאה, האריס חייב להמשיך להתעסק בתבואה, עד שיעמיד ממנה כרי. [בימי רבי יוחנן היו זורעים ארבע סאים בבית כור, ובימי רבי אמי היו זורעים שמונה סאים בבית כור].

פריצי זיתים

פריצי זיתים, הם זיתים רשעים ורעים, שאינם מתבשלים לעולם, ובכלל זה כל שמכניסים מהם 45 מידות של זיתים לבית הבד, ומוציאים מהם מידה אחת של שמן.

לדעת בית שמאי, אף על פי שהם גרועים, תורת אוכל להם, ו**טמאים** טומאת אוכלים.

ולדעת בית הלל, מאחר שאינם ראויים לאכילה, **טהורים** הם מטומאת אוכלים.

זב וטהור שעלו באילן שכוחו רע

זב וטהור שעלו באילן שכוחו רע [=שנכפף תחת מי שעולה בו], או שעלו בסוכה [=ענף] שכוחה רע, מאחר שהם נכפפים תחת העולים, ומכביד העליון על התחתון, הרי זה כאילו נשען העליון על התחתון, ובין נשען טהור על הטמא, ובין נשען טמא על הטהור, **הטהור נטמא**.

ואילן שכוחו רע, הוא אילן שאין בעיקרו לחקוק בו שיעור רובע קב. וסוכה שכוחה רע, היא סוכה שהאוחז בה טומנה בכף ידו [=נחבאת בחזיונה].

כניסה לבית הפרס

בית הפרס הוא מקום שנחרש בו קבר, וחששו חכמים בהולך בו, שמא נוגע או מסיט עצם כשעורה, ולכן טמאו את כל ההולך בו ונוגע בקרקעו.

אבל **מותר לרכוב על גבי מי שמהלך בו**, כי הרוכב אינו נוגע בקרקע, [וכגון שהתחתון גוי, שאינו מקבל טומאה, או ישראל שלבוש כמה בגדים, אבל אם הוא ישראל בלא בגדים, הרוכב עליו טמא, כי כל הנוגע בו בשעה שנוגע בקרקע, הרי זה כנוגע בעצמו בקרקע, מדין טומאה בחיבורים, כלומר שהנוגע בו מחובר בו בשעה שהוא מחובר לטומאה].

וכל זה כשרוכב על גבי מי שכוחו איתן, אבל אם **רוכב על גבי מי שכוחו רע**, ומחמת כובד הרוכב המהלך מסיט אבנים, הרי זה כמו שהרוכב עצמו מסיט אותם, ו**טמא** מחמת היסט אבני בית הפרס הטמאים.

ואדם שכוחו רע הוא אדם שברכיו נוקשות זו לזו מחמת משא הרוכב. ובהמה שכוחה רע היא בהמה שמטילה גללים מחמת משא הרוכב.

להתפלל כשמשא על כתפו

הנושא על כתפו משא פחות מארבעה קבין, **רשאי להתפלל** בעוד המשא עליו, משום שאין המשא הזה מונע מלהתכוון.

אבל הנושא משא של ארבעה קבין, מניחו על גבי קרקע, ואחר כך מתפלל.

משא על ראשו יחלוץ תפיליו

הנושא על ראשו משא, חולץ את התפילין **עד שיסיר את המשא**. י"א דווקא משא של ארבעה קבין. ולדעת דבי רבי שילא אפילו משא קל מאוד.

וכשהוא חולץ את התפילין, לא ינהג בהם מנהג בזיון, כגון לקושרם במותניו, אלא יקשרם על זרועו ליד תפילין של יד.

כמה זרעים צריך כדי שיצמח כור

בימי רבי יוחנן היתה הארץ שמינה, וכשהיו זורעים ארבע סאים, היה צומח כור [=פי 7.5

ממה שהיו זורעים]. ולגרסת הגר"א כשהיו זורעים ארבע

קבין, היה צומח כור [=פי 45 ממה שהיו זורעים].

ובימי רבי אמי כחשה הארץ, ורק כשהיו זורעים שמונה סאים, היה צומח כור [=פי 3.75 ממה שהיו זורעים]. ולגרסת הגר"א כשהיו זורעים שמונה קבין, היה צומח כור [=פי 22.5 ממה שהיו זורעים].

הרוח שפיזרה את העומרים על הלקט

החטים שנפלו בשדה בשעת הקציר, לקט הם, ושל עניים הם, ואם באה רוח ופיזרה את העומרים של בעל הבית על הלקט, ואין ידוע מהו הלקט, ומה של בעל הבית, יש לתת לעניים את מה שהיה ראוי להם.

לדברי תנא קמא שולחים בי"ד לראות את השדה, ואומדים כמה לקט ראוי להיות בה, וכפי שיאמדו יקבלו העניים.

ולדברי רבן שמעון בן גמליאל, אין צריכים לאמוד את השדה, כי כבר קצבו חכמים, שבכל שדה שזורעים בה כור, יהיה בה לקט של ארבעה קבין. והסתפקו בגמרא, אם הכוונה לשדה שזורעים בה כור ביד, או לשדה שזורעים בה כור בעגלה מנוקבת, שממלאים בה זרע, והולכת על ידי השוורים, והזרע נופל מהנקבים, שבמקום מועט זורעים בה כור.

מה נחשב מכת מדינה [שאין לתלות

את הנזק במזלו של בעל התבואה]

לדעת רב יהודה, כשלקו רוב שדות הבקעה ששדה זו בתוכה, אין תולים את הנזק במזל בעל התבואה שלקה, אלא מכת מדינה גרם. ואפילו היה אדם אחר מעבד שדה זו היה לוקה.

ולדעת עולא, כשלקו כל השדות הסמוכים לשדה זו עמה, אין לתלות את הנזק במזל בעל התבואה, אלא מכת מדינה היא.

כמה ספיקות בעניין מכת מדינה [לדעת עולא]

א. נשדף תלם אחד על פני כולה – שלקו כל השדות הסמוכים לה, אבל לא לקו לגמרי, אלא בכל שדה לקתה רק השורה הסמוכה לשדה האמצעי.

ב. נשתייר תלם אחד על פני כולה – שלקו כל השדות הסמוכים לה, אבל לא לקו לגמרי, אלא בכל שדה נשתיירה השורה הסמוכה לשדה האמצעי.

ג. הפסק שדות בור – שלקו כל השדות המעובדות הסמוכות לה סביבותיה, אבל לא היו סמוכות לה ממש, אלא היה ביניהן לזו הפסק שדות שאינן מעובדות.

ד. הפסק שדה אספסתא – שלקו כל השדות התבואה הסמוכות לה סביבותיה, אבל לא היו סמוכות לה ממש, אלא היה ביניהן לזו הפסק שדות שנזרעו לשחת ולא לקו.

ה. הפסק זרע אחר – [אם תאמר שאספסתא אינה נחשבת הפסקה, כי אינה בכלל גזרת פורענות התבואה, עדיין יש להסתפק], כשלקו כל השדות התבואה של אותו זרע הסמוכות לה סביבותיה, אבל לא היו סמוכות לה ממש, אלא היה ביניהן לזו הפסק שדות שנזרעו זרע אחר ולא לקו.

ו. אם זרע אחר נחשב הפסק, עדיין יש להסתפק בהפסק של חטים בין שעורים אם נחשב כהפסק זרע אחר, או שנחשבים כזרע אחד לעניין זה.

ז. שינוי הפורענות – שדה זו לקתה בשידפון, והאחרות לקו בירקון, [או להיפך].

ניתן לקרוא את האותיות המודגשות בלבד כסיכום קצר של הדף

[לתרומות ולהנצחות](#)

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)

[להצטרף לקבוצת וואצאפ לקבלת הקבצים מידי יום](#)

[להצטרף לקבוצת טלגרם לקבלת הקבצים מידי יום](#)

כל הזכויות שמורות © מותר להפיץ שלא למטרה מסחרית